

ningsresultater. Hertil kom så et halvt hundrede arbejdsrapporter, statusnotater m.m. Antallet af forskere m.v., som havde bidraget til magtudredningen, var i hovedrapporten opgjort til knap halvandet hundrede.

Til organisationsgruppen knyttedes en referencegruppe, som skulle følge arbejdet. Referencegruppen bestod af 8-10 internationalt meriterede forskere, heriblandt 3-4 amerikanske politologer, som fulgte udredningsarbejdet.

Magtudredningen om den svenske model

Magtudredningens hovedrapport på godt fire hundrede sider indeholdt en fremstilling og diskussion af nogle generelle problemstillinger fra de områder, som havde været omfattet af analyserne: Opinionsdannelsen og massemedierne, ligestillingsproblematikken, den økonomiske magt og ejendomsret, interesseorganisationerne, borgernes politiske deltagelse, markeds kræfternes betydning, den svenske magtelite samt Sverige i det internationale samfund.

Hovedrapporten gik på de første sider ind i en dialog med regeringens direktiv og lagde sig på ét punkt tæt op ad direktivet, nemlig ved at se en sammenhæng mellem demokrati, magt og samfundsudvikling:

»Demokratiens allmänna tanke är att medborgarna skall ha lika rätt till personlig utveckling och lika rätt att påverka samhällets gemensamma angelägenheter. Det finns därmed ett direkt samband mellan demokrati och makt. Demokratin kan ses som en uppsättning av kriterier för samhällets maktfördelning. Den faktiska maktstrukturen kan i större eller mindre grad avvika från demokratiens ideal. . .

Ökar eller minskar avståndet mellan demokratiens allmänna principer och maktutövningens realiteter? Utredningens direktiv ställer frågan 'om samhällsutvecklingen totalt sett närmar sig det svenska demokratiska idealet'.« (s. 11).

Hvad angik selve demokratibegrebet, pegede hovedrapporten på, at regeringsdirektivets tankegang om 'det demokratiske ideal i Sverige' byggede på en samfundscentreret eller kollektivistisk demokratiopfattelse - i modsætning til en individorienteret demokratiopfattelse. I regeringsdirektivet kom den samfundscentrerede demokratiopfattelse blandt andet til udtryk på følgende måde:

»Det värde som varit grundläggande för den svenska demokratiens utveckling - att solidaritet medborgarna emellan är en nödvändig förutsättning för att ett modernt samhälle inte skall brytas sönder i inbördes strider mellan olika grupper - riskerar att undermineras om medborgarna inte formår se samspelat mellan maktutövning och levnadsvillkor.« (s. 418).

Hovedrapporten pegede på, at en samfundscentreret demokratiopfattelse formentlig var mere udbredt i Sverige end i andre vestlige demokratier (ss. 408-409), og at det altså reelt var et særtræk ved det svenske politiske system.

Hovedrapporten fokuserede endvidere på en række andre træk ved det svenske politiske system. Det drejede sig om de træk, som traditionelt forbindes med 'den svenske (velfærds-)model'. Disse træk var blandt andre følgende:

- en partsbaseret regulering af konflikter på arbejdsmarkedet og dermed et fravær af statslig konfliktløsning,
- stærkt centraliserede overenskomstforhandlinger og løndannelse,
- et forhandlings- og konsensusorienteret politisk beslutningssystem,
- et ligestillingspræg i den offentlige sektor og i statslige politikker som en konsekvens af, at kvinderne var kommet ud på arbejdsmarkedet og børnepasning var blevet et offentligt anliggende,
- fuld beskæftigelse,
- en stor offentlig sektor knyttet til serviceproduktion,
- universalisme forstået som et generelt lighedsprincip i velfærdspolitikken i form af, at sociale ydelser kunne gå til alle borgere eller bestemte kategorier af borgere og ikke forbeholdtes de aller dårligst stillede eller uddeltet efter konkret vurdering,
- 'ekspertstyre' i skikkelse af medvirken af eksperter og specialister ved gennemførelse af forskellige politikker og
- korporatisme i betydningen inddragelse af interesseorganisationer i udformningen og udmøntningen af den offentlige politik.

Hovedrapporten påpegede, at samfundsudviklingen havde sat 'den svenske model' under pres i en grad, så den havde nået et vendepunkt. De træk, som forbandtes med 'den svenske model', og som for en dels vedkommende var fremkommet i perioden fra 1930'erne til 1970'erne (s. 26), var med andre ord ikke så fremtrædende som almindeligvis antaget.